

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

PRIZZIA kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(20255/12. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2013. június 11.

Ezen ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Prizzia kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:
Guido Raimondi, *Elnök*,
Peer Lorenzen,
Dragoljub Popović,
Sajó András,
Nebojša Vučinić,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Helen Keller, *bírák*
és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*
2013. május 21-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (20255/12. sz.), melyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján az Amerikai Egyesült Államok egyik állampolgára, Gary Prizzia („a kérelmező”) 2012. március 29-én terjesztett a Bíróság elé.
2. A kérelmezőt Volni E., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A magyar kormányt („a Kormány”) képviselője, Tallódi Z. képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.
3. A kérelmező különösen azt állította, hogy a magyar hatóságok az Egyezmény 8. cikkét megsértve elmulasztották biztosítani a kiskorú gyermeke, P.T.M., tekintetében számára bírósági határozatokban megítélt kapcsolattartási jog végrehajtását. Továbbá, a 6. cikk 1. bekezdése alapján előterjesztette, hogy az eljárás ésszerűtlenül hosszú ideig tartott.
4. 2012. november 14-én a kérelem közlésre került a Kormány felé. Arról is döntés született, hogy a kérelem elfogadhatóságáról és érdeméről a Bíróság egyidejűleg határoz (29. cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező 1962-ben született és az Amerikai Egyesült Államokban („az Egyesült Államok”) a Virginia állambeli Glen Allenben él.

6. A kérelmező egy magyar állampolgárral, B.J.-vel kötött házasságot, és a pár fiúgyermek, P.T.M. 2000. február 3-án született. A család Virginiában élt.

7. 2003-ban – egy magyarországi rokon látogatást követően – B.J. nem tért vissza az Egyesült Államokba, s válópert indított. A kérelmező magyar bíróságok előtt eljárást indított annak érdekében, hogy a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló Hágai Egyezmény („a Hágai Egyezmény”) alkalmazásra kerüljön, és a gyermek kerüljön vissza az Egyesült Államokba.

2004. szeptember 14-i határozatával a magyar Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a gyermek anya általi, az apa beleegyezése nélküli Magyarországon tartása jogellenes, de megtagadta a gyermek Hágai Egyezmény alapján történő visszavitelének elrendelését. A házassági bontóper során a kérelmező kapcsolattartási jogait számos közbeni intézkedésben szabályozták.

8. 2005. március 19-én – a kérelmező és felesége válásának kimondását követően – a Pesti Központi Kerületi Bíróság a pár gyermekét az anyánál helyezte el. Fellebbezéseket követően 2007. március 27-én a Legfelsőbb Bíróság jogerős ítéletben úgy szabályozta a kérelmező kapcsolattartási jogát, hogy a kérelmező minden hónapban négy egymást követő napon láthatta fiát, és a nyári szünidő alatt egy hónapot tölthetett fiával, amely időszakra magával vihetette a fiút az Egyesült Államokba is. A bíróság kötelezte az anyát a szükséges úti okmányok e célból történő átadására.

A bíróság megállapítása szerint a gyermek legfőbb érdeke az, hogy az apjával való érzelmi kapcsolat fennmaradjon, ami megnehezülne akkor, ha a gyermek kiszakadna a nyelvi környezetből. Továbbá, a Hágai Egyezményre utalva a bíróság nem talált bizonyítékot B.J. azon állításának alátámasztására, hogy a kérelmező nem küldené vissza a gyermeket Magyarországra.

9. 2007 augusztusában a kérelmező panaszt tett a Budapest Főváros XII. kerületi Gyámhivatalnál amiatt, hogy 2007. év augusztus hónapban az anya együttműködésének hiányában nem tudja gyakorolni a számára megítélt kapcsolattartási jogot. Válaszában B.J. azt állította, hogy a gyermek beteg volt és orvosi kezelésre szorult.

Bár a kérelmező biztosítékokat adott arra vonatkozóan, hogy P.T.M.-et minden orvosi vizsgálatra elviszi, az anya a gyermekkel elhagyta Budapestet, s a kérelmező számára ismeretlen helyre távozott.

A gyámhivatal megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítéletében foglaltak ellenére 2007. augusztus 1-jén az anya és a gyermek nem volt elérhető. 2007. szeptember 11-én a gyámhivatal figyelmeztette az anyát arra, hogy magatartása miatt bíróság kerülhet kiszabásra ellene. A kérelmező végrehajtási eljárást indított, ami azonban nem járt sikerrel.

10. 2008. július 1-jén az anya ismételtelen nem tette lehetővé a kérelmező számára kapcsolattartási jogának gyakorlását. 2008. július 23-án az akkor

illetékes Budapest Főváros XIII. kerületi Gyámhivatal 100.000 Ft (megközelítőleg 360 euró) bírsággal sújtotta az anyát, s elrendelte a gyermek 2008. augusztus 1-ji átadását a kérelmezőnek. Az anya kijelentette, hogy a gyermek Egyesült Államokba történő kiutazását illetően nem tesz eleget a bírósági ítéletben foglaltaknak, mivel nemzetközi körözés került kibocsátásra a gyermek tartózkodási helyének megállapítása érdekében, ami akadályozhatja a gyermek Magyarországra történő visszatérését.

A folytatódó elsőfokú közigazgatási eljárásban a gyámhivatal bírsággal sújtotta és 396.375 Ft (megközelítőleg 1.300 euró) utazási költség kérelmező számára történő megtérítésére kötelezte B.J.-t. 2010. április 26-án a Fővárosi Bíróság hatályában fenntartotta a határozatot.

11. A kérelmező ismételten kérte a kapcsolattartási szabályok végrehajtását. 2008. július 28-án a végrehajtó felhívta B.J.-t arra, hogy a gyermek útlevelét három napon belül adja át a kérelmezőnek. B.J. azonban nem tett eleget a felhívásnak, hanem a gyermek útlevelét 2008. augusztus 19-én a Külügyminisztérium egyik alkalmazottjának nyújtotta át. A Minisztérium a végrehajtó felhívása nyomán nem a kérelmezőnek továbbította az útlevelet, hanem 2008. október 15-én az anyának küldte vissza.

12. A kérelmező hatalommal való visszaélés miatt büntető feljelentést tett a Külügyminisztérium alkalmazottja ellen. Végül 2010. október 19-én a Fővárosi Főügyészség megszüntette a nyomozást, mivel nem talált bűncselekményre utaló jelet.

13. A 2008. augusztus 1-i kapcsolattartást illetően a gyámhivatal 2009. szeptember 24-én megállapította az anya önhibáját, és 200.000 Ft (megközelítőleg 720 euró) bírsággal sújtotta. Továbbá, a kérelmező által feleslegesen kifizetett utazási költség megtérítésére kötelezte az anyát. A gyámhivatali meghallgatáson az anya megismételte, hogy nem engedi a gyermeket az Egyesült Államokba utazni, mert az apa akadályozná Magyarországra történő visszatérését. Az anya bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét a Fővárosi Bíróság 2010. június 23-án elutasította.

14. Úgy tűnik, hogy az egyéb vonatkozásokat illetően a kérelmező a Legfelsőbb Bíróság határozatában foglaltaknak megfelelően tudott kapcsolatot tartani fiával.

15. Időközben – 2007 februárjában – a kérelmező és az anya is pert indított; a kérelmező különösen a gyermekelhelyezés megváltoztatását és a gyermek útlevelének hivatalos letétbe helyezését kérte. Az anya a kérelmező kapcsolattartási jogainak korlátozását, a gyermek Egyesült Államokba történő elviteléhez való jog megszüntetését kérte. A perek egyesítésre kerültek.

2008. december 11-én a bíróság mindkét keresetet elutasította. Helyt adott azonban az évenkénti nyári látogatások júliusra történő áttétele iránti kérelmezői kérelemnek (amely esetben valamely elmulasztott lehetőséget egy augusztusi látogatással pótolni lehetett), s a kapcsolattartást ennek

megfelelően módosította. A határozatot a másodfokú bíróságként eljáró Fővárosi Bíróság 2010. január 25-én helyben hagyta.

16. A gyermek 2009. július 1-re tervezett, majd 2009. augusztus 1-re átütemezett, az apánál történő látogatására nem került sor. Az anya kijelentette, hogy ebben a vonatkozásban addig nem hajlandó együttműködni, amíg a kérelmező nem intézkedik az Egyesült Államokban az anya ellen állítólagosan megindított büntetőeljárás megszüntetése iránt.

Mindkét alkalommal rendőr kísérte a kérelmezőt az anya lakásához, de a kérelmező kapcsolattartási jogait nem lehetett végrehajtani, mivel az anya a gyermekkel ismeretlen helyre távozott.

A kérelmező által benyújtott, a júliusi láthatási jog végrehajtása iránti első kérelmet a gyámhivatal idő előttiként elutasította, mivel a kérelmező a látogatást augusztusra átütemezhette. Az augusztusi látogatás elmaradását követően azonban a kérelmező végrehajtási eljárást indított, melynek nyomán a gyámhivatal 300.000 Ft (megközelítőleg 1.000 euró) bírsággal sújtotta az anyát. A határozatot a Fővárosi Bíróság 2011. július 14-én hatályában fenntartotta.

17. Továbbá, úgy tűnik, hogy a Legfelsőbb Bíróság határozatában szabályozott, a kérelmező és fia közötti négy egymást követő napon történő kapcsolattartásra – legalább – 2009 júniusában és novemberében nem került sor.

18. A 2011. júliusi/augusztusi elmaradt látogatások miatt a kérelmező eljárást indított B.J. ellen. Az anya azon állítása alapján, hogy az előírt napon otthon tartózkodott és rendelkezésre állt abból a célból, hogy átadja a gyermeket a kérelmezőnek, a másodfokú közigazgatási hatóságként eljáró Fővárosi Kormányhivatal 2012. augusztus 10-én elutasította a kérelmező keresetét.

19. Időközben a kérelmező újabb keresetet nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz, ismét a gyermekelhelyezés megváltoztatását kérve. 2010. június 15-i közbenső intézkedésében a bíróság úgy határozott, hogy a 2010. évi nyári szünidő tekintetében a kérelmező kapcsolattartási jogait Magyarországon kell gyakorolni.

20. 2011. május 19-i ítéletében a bíróság elutasította a kérelmező keresetét. A kérelmező kapcsolattartási jogait úgy korlátozta, hogy a gyermekkel való, nyári szünidő alatti kapcsolattartást a gyermek 16. születésnapjáig csak Magyarország területén tette lehetővé, a döntést a gyermek amiatti aggodalmával magyarázva, hogy apja nem vinné vissza Magyarországra. A bíróság a kérelmező számára néhány napos kapcsolattartást ítelt meg az őszi, a karácsonyi és a tavaszi szünet idejére is, amely időszakokat szintén Magyarországon kellett eltölteni. A bíróság pontosan megjelölte minden második hónap azon napjait, amikor a kérelmező a jövőben Magyarországon meglátogathatja fiát. A bíróság – többek között – úgy vélte, hogy a gyermek nem tekintette a kérelmezőt

családtagnak, a szülők közötti vita negatívan hatott rá, és vonakodni látszott attól, hogy apjával egyedül az Egyesült Államokba utazzon.

2011. november 29-én a Fővárosi Bíróság helyben hagyta az elsőfokú határozatot, elutasítva a kérelmező arra irányuló kérelmét, hogy a kéthavonta esedékes látogatási napok rugalmas módon kerüljenek megállapításra.

21. A kérelmező felülvizsgálati kérelme a Legfelsőbb Bíróság előtt folyamatban van.

II. RELEVÁNS HAZAI JOG

22. A kapcsolattartás tárgyában hozott határozatok végrehajtására vonatkozó releváns szabályokat a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet tartalmazza, amely kimondja:

33. §

„(2) A gyermek fejlődését veszélyezteti, ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a kapcsolattartást rendező egyezségben, illetve a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatban foglaltaknak önhibájából ismételten nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja a zavartalan kapcsolattartást.

...

(4) Ha a gyámhivatal az (1)-(2) bekezdésben foglaltak vizsgálata során megállapítja az önhiba fennállását, a végrehajtás iránti kérelem beérkezését követő naptól számított harminc napon belül végzéssel elrendeli a végrehajtást. A végrehajtást elrendelő végzésben a mulasztó felet

a) felhívja, hogy a végzés kézhezvételét követően esedékes kapcsolattartásnak a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozat szerinti időpontban és módon tegyen eleget, illetve hagyjon fel a gyermeknek a másik fél ellen történő nevelésével,

b) figyelmezteti az a) pont szerinti kötelezettség önhibából történő nem teljesítésének jogkövetkezményeire,

c) kötelezi a kapcsolattartás megghiúsítása folytán keletkezett igazolt költségek viselésére.

(5) Ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a (4) bekezdés szerinti végrehajtást elrendelő végzésben foglalt kötelezettségének nem tesz eleget, ... a gyámhivatal ...

a) a gyermekjóléti központ kapcsolatügyeletének, illetve a gyermekjóléti szolgálatnak a közreműködését vagy a védelembe vétel elrendelését kezdeményezheti,

ha a kapcsolattartás gyakorlása konfliktusokkal jár, folyamatosan akadályokba ütközik, illetve a felek között kommunikációs zavarok állnak fenn,

b) a gyermekvédelmi közvetítői (mediációs) eljárás igénybevételét kezdeményezheti ...

(7) Ha a kapcsolattartásra kötelezett a gyermeket bizonyíthatóan folyamatosan a kapcsolattartásra jogosult ellen neveli és a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatnak a (4)-(5) bekezdés szerinti végrehajtási intézkedések ellenére sem tesz eleget, a gyámhivatal

a) a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránt pert indíthat, feltéve, hogy az elhelyezés megváltoztatása a kiskorú gyermek érdekében áll,

b) feljelentést tesz”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 8. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

23. A kérelmező azt panaszolta, hogy a számára kiskorú gyermeke, P.T.M. tekintetében jogerős bírósági határozatokban megítélt, a gyermek külföldre vitelének lehetőségét is magukban foglaló kapcsolattartási jogok végrehajtásának elmulasztásával megsértették a családi élet tiszteletben tartásához való jogát. Az Egyezmény 8. cikkére, a 2. cikk 2. és 3. bekezdésére, a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyvre, valamint a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 5. cikkére támaszkodott.

A Bíróság úgy véli, hogy a panaszt kizárólag az Egyezmény 8. cikke alapján kell vizsgálni, amely kimondja:

“1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.

2. E jog gyakorlásába hatóság csak törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.”

24. A Kormány vitatta a kérelmező állításait.

A. Elfogadhatóság

25. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikke 3. bekezdésének a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. A felek beadványai

a. A kérelmező

26. A kérelmező előterjesztette, hogy bár a Legfelsőbb Bíróság jogerős ítéletében számára megítélt – fiának az Egyesült Államokba történő elvitelét is magukban foglaló – kapcsolattartási jogok végrehajtása érdekében minden rendelkezésére álló jogorvoslatot kimerített, ezek nem bizonyultak hatékonyak. Úgy érvelt, hogy az anya együttműködésének hiánya ellenére a hatóságok nem tettek elegendő erőfeszítést az ítélet végrehajtására. Továbbá, bár a gyámhivatal bírságokkal sújtotta korábbi feleségét amiatt, hogy nem tett eleget a Legfelsőbb Bíróság határozatában foglaltaknak, a helyzet változatlan maradt.

27. Továbbá előadta, hogy a Külügyminisztérium egyik alkalmazottja akadályozta a végrehajtási eljárást annyiban, hogy jogellenesen visszatartotta a gyermek útlevelét, és nem adta át a végrehajtónak. A kérelmező azt is észrevételezte, hogy a kapcsolattartási jogok végrehajtása iránti kérelmeinek vizsgálatakor a közigazgatási hatóságok számos eljárásjogi hibát vétettek.

28. Továbbá fenntartotta, hogy a gyermek nyári szünidőben történő külföldre vitelével kapcsolatos joga végrehajtásának elmulasztása paradox módon azt eredményezte, hogy a hazai bíróságok teljes mértékben megszüntették ezt a jogot.

b. A Kormány

29. A Kormány annak hangsúlyozásával kezdte, hogy az Egyesült Államokba történő nyári időszakos látogatásokon kívül a kérelmező zavartalanul gyakorolhatta kapcsolattartási jogait.

30. A Kormány előadta, hogy a jelen ügyben az anya azért kifogásolta a gyermek Egyesült Államokba történő nyári látogatásait, mert attól félt, hogy a kérelmező nem vinné vissza a gyermeket Magyarországra. Ebben a vonatkozásban a Kormány utalt a gyermekelhelyezéssel és láthatással kapcsolatos határozatok kölcsönös elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos nem egyértelmű helyzetre. A Kormány azzal érvelt, hogy a

kérelmezőnek együttműködőbb módon kellett volna viselkednie, és az Egyesült Államok bíróságai előtt eljárást kellett volna indítania a gyermeket B.J.-nél elhelyező jogerős bírósági határozat elismerésére és végrehajtására. A Kormány továbbá azzal érvelt, hogy az anya ellen az Egyesült Államokban kezdeményezett büntetőeljárás, valamint az ellene kibocsátott körözés akadályozta a nyári hónapok alatti kapcsolattartó látogatásokat.

31. A Kormány továbbá előterjesztette, hogy a magyar hatóságok a megkívánt szorgalommal jártak el, és a hazai bíróság határozatának végrehajtása érdekében törvényben előírt kötelezettségeiknek eleget tettek. Többek között számos alkalommal eljárási bírsággal sújtották, és a kérelmező utazási költségeinek megtérítésére kötelezték B.J.-t.

32. A Kormány továbbá megjegyezte, hogy a különböző végrehajtási eljárások némi elhúzódása annak volt betudható, hogy a hatóságoknak jelentős számú kérelmezői beadványt kellett elbírálniuk.

Összességében a Kormánynak az volt az álláspontja, hogy az állami hatóságok eleget tettek a 8. cikk alapján rájuk háruló pozitív kötelezettségeiknek.

2. A Bíróság értékelése

a. Általános elvek

33. A Bíróság megismétli, hogy egymás társaságának szülő és gyermek általi, kölcsönös élvezete az Egyezmény 8. cikke szerinti „családi élet” alapvető elemét képezi (ld. *Monory kontra Románia és Magyarország*, 71099/01, 70. bekezdés, 2005. április 5.)

34. A Bíróság továbbá megismétli, hogy a 8. cikk alapvető célja az egyén védelemben részesítése a hatóságok önkényes intézkedésével szemben. Emellett a családi élet hatékony „tisztelete” pozitív kötelezettségeket is magában foglal. Mindkét összefüggésben figyelemmel kell lenni az érintett érdekek között megteremtendő megfelelő egyensúlyra, nevezetesen a gyermek, a szülők, más családtagok érdekére, valamint a jogállamiság tiszteletben tartásának biztosításához fűződő általános érdekre; az állam mindkét összefüggésben bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkezik (hasonló érvelésre ld. *Keegan v. Ireland*, 26 May 1994, § 49, Series A no. 290). Ilyen típusú ügyekben a gyermek érdekének minden más megfontolást meg kell előznie (ld. *Plaza v. Poland*, no. 18830/07, § 71, 25 January 2011).

35. Az állam pozitív intézkedések megtételével kapcsolatos kötelezettségét illetően a Bíróság korábban már megállapította, hogy az egyik szülő kapcsolattartási jogának végrehajtását érintő ügyekben a 8. cikk magában foglalja a szülő jogát arra, hogy a gyermekével történő újraegyesítés céljából intézkedések kerüljenek megtételre, továbbá a hatóságok kötelezettségét arra, hogy az ilyen újraegyesítést elősegítsék. Ha

a gyermek érdeke úgy kívánja, akkor a hatóságoknak mindent meg kell tenniük a személyes kapcsolatok megőrzésére, valamint – ha és amikor annak helye van – a család „újraépítésére”. Az állam kötelezettsége azonban nem eredménykötelem, hanem gondossági kötelem (ld. többek között *Pascal v. Romania*, no. 805/09, § 69, 17 April 2012).

36. Ilyen típusú ügyekben az intézkedés megfelelő voltát a végrehajtás gyorsaságának fényében kell megítélni, mivel az időmúlás orvosolhatatlan következményekkel jár a gyermek és a vele nem együtt élő szülő kapcsolatában (ld. *Ignaccolo-Zenide v. Romania*, no. 31679/96, § 102, ECHR 2000-I).

37. A Bíróság azt is megállapította, hogy bár ezen az érzékeny területen kényszerintézkedések alkalmazása gyermekekkel szemben nem kívánatos, a gyermekkel együtt élő szülő jogellenes magatartása esetén szankciók alkalmazása nem zárható ki (ld. *Shaw kontra Magyarország*, 6457/09. sz., 67. bekezdés, 2011. július 26.).

38. A Bíróság továbbá megismétli, hogy gyermekekkel kapcsolatos eljárásokban a gyermek érdekeinek biztosítása céljából a 8. cikk megkívánja az aktív szülői közreműködést, továbbá, hogy amikor egy kérelmező valamely bírósági határozat végrehajtását kéri, akkor a kérelmező és a bíróságok magatartása is vizsgálandó releváns faktor (ld. *Glaser v. the United Kingdom*, no. 32346/96, § 70, 19 September 2000).

b. Ezen elvek alkalmazása a jelen ügyre

39. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező panasza lényegében a kérelmező nyári szünidő alatti, az Egyesült Államok területén gyakorlandó kapcsolattartási jogai végrehajtásának elmulasztásával, valamint kapcsolattartási jogainak ezt követő – a gyermek 16 éves koráig Magyarország területére történt – korlátozásával kapcsolatos. A Bíróság szerint arra figyelemmel, hogy a kérelmező az Egyesült Államokban él, és csak ezen szünidők biztosíthatók volna számára, hogy fiával megfelelő környezetben töltsen el az időt, a szóban forgó végrehajtási eljárás a kérelmező és fia közötti jövőbeli kapcsolat lényegét érintette, és az Egyezmény 8. cikke szerinti „családi élet” alapvető elemével volt kapcsolatos (ld. *H. v. the United Kingdom*, 8 July 1987, § 90, Series A no. 120).

40. A jelen ügyben ezért a Bíróság feladata annak megállapítása, hogy a magyar hatóságok által tett intézkedések – az adott körülmények között ésszerűen elvárhatóan – megfelelőek és hatékonyak voltak-e a kérelmező és gyermeke nyarankénti újraegyesítésének elősegítésére.

41. A Bíróság megjegyzi, hogy a hazai bíróságok a gyermek tekintetében az anya számára kizárólagos szülői felügyeleti jogot biztosítottak, a kérelmező számára pedig biztosították azt a jogot, hogy időszakos nyári látogatásokra az Egyesült Államokba vigye a gyermeket. A kapcsolattartási

jogok végrehajtásával kapcsolatos problémák a hazai bíróságok általi megítélésüket követően azonnal jelentkeztek; így a kérelmezőnek nem volt más választása, mint hogy végrehajtási eljárást indítson a gyámhivatalnál, és végrehajtó szolgáltatását vegye igénybe kapcsolattartási jogainak kikényszerítése érdekében.

42. A releváns legfelsőbb bírósági ítélet végrehajtása tekintetében a hazai hatóságok által tanúsított magatartás értékelésekor a Bíróság megjegyzi: miközben igaz, hogy a hazai hatóságok helyt adtak a kérelmező legtöbb, jogsértéstől eltiltást kérő kérelmének, a kérelmek elbírálására többnyire csak jelentős idő elteltével került sor. Különösen, a kérelmező által a 2008. augusztusi elmulasztott látogatással kapcsolatos kérelem jogerős elbírálására 2010. június 23-án, a 2009. évi július-augusztusi elmulasztott látogatással kapcsolatos kérelem jogerős elbírálására pedig 2011. július 14-én került sor (ld. fenti 13. és 16. bekezdés).

43. Ebben az összefüggésben a Bíróság nehezen tudja elfogadni a Kormány azon álláspontját, hogy a kérelmező a jelentős számú indítvány benyújtásával maga is hozzájárult a késedelmekhez. A Bíróság – 6. cikkel összefüggésben alkalmazott – bevett megközelítése szerint a kérelmezők nem hibáztathatók az érdekeik védelmére a nemzeti jogban biztosított jogorvoslati lehetőségek teljes körű kimerítése miatt (ld. *Skorobogatova v. Russia*, no. 33914/02, § 47, 1 December 2005), és a Bíróság e megközelítés alkalmazását tartja helyesnek a jelen körülmények között is.

44. A Bíróság továbbá észrevételezi, hogy a Legfelsőbb Bíróság nyári szünetében történő kapcsolattartásra vonatkozó ítélete 2007. március 27-től 2011. május 19-ig (a kérelmező kapcsolattartási jogait módosító pesti központi kerületi bírósági határozat meghozataláig), azaz több mint 4 évig hatályban volt, de nem lett végrehajtva. A Bíróság úgy véli, hogy ez a késedelem a kérelmező és fia közötti jövőbeli kapcsolat szempontjából döntőnek bizonyult, és visszafordíthatatlan jelleggel bírt (ld. *H. v. the United Kingdom*, 8 July 1987, § 89, Series A no. 120). A szóban forgó időmúlás a kérdés *de facto* eldöntéséhez vezetett, mivel a Pesti Központi Kerületi Bíróság végül úgy döntött, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítéletét követően új körülmények merültek fel, P.T.M. már nem tekintette családtagnak az apát, és vonakodott attól, hogy meglátogassa őt az Egyesült Államokban (ld. fenti 20. bekezdés).

45. A Bíróság továbbá észrevételezi, hogy a végrehajtási kísérletek korántsem voltak sikeresek (ld. fenti 9-11. és 16. bekezdés). A Bíróság elismeri, hogy a kérelmező kapcsolattartási jogainak biztosítása alapvetően az anya magatartása miatt vált nehezzé. Való igaz, hogy a kérelmező végrehajtás iránti kérelmei nyomán B.J.-re eljárási bírság került kiszabásra, melynek összege később megemelésre került arra figyelemmel, hogy az anya továbbra sem tett eleget a jogerős bírósági ítéletben foglaltaknak (ld. fenti 10., 13. és 16. bekezdést).

46. A Bíróság ennek ellenére úgy véli: az ügy tényei azt jelzik, hogy a B.J.-re kiszabott pénzügyi szankciók nem voltak megfelelőek a kialakult helyzet javítására és az anya általi együttműködés hiányának leküzdésére. Azonban, ha a hazai jogrend nem tesz lehetővé hatékony szankcióalkalmazást, akkor a szerződő államnak megfelelő és elegendő jogi arzenállal kell felszerelnie magát az Egyezmény 8. cikke, valamint a szerződő állam választása szerint ratifikált többi nemzetközi megállapodás alapján rá háruló pozitív kötelezettségeknek való megfelelés biztosítása érdekében (ld. *Maire v. Portugal*, no. 48206/99, § 76, ECHR 2003-VII). A jelen ügyben a Bíróság megjegyzi, hogy a gyámhivatal – bizonyos körülmények között – pert indíthatott volna a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránt, vagy büntető feljelentést tehetett volna az anya ellen, nevezetesen azon az alapon, hogy nem volt hajlandó tiszteletben tartani a másik szülő kapcsolattartási jogait rendező bírósági határozatokat – a gyámhivatal azonban nem élt ezekkel a jogi lehetőségekkel (ld. fenti 22. bekezdés).

47. A Kormány azon érvét illetően, hogy a kapcsolattartási rendelkezéseknek való meg nem felelést igazolta az a megfontolás, hogy – különösen – a gyermekelhelyezés és láthatás tárgyában hozott határozatok kölcsönös elismerésével kapcsolatos helyzet nem egyértelmű voltára figyelemmel a kérelmező nem küldte volna vissza P.T.M.-et Magyarországra (ld. fenti 30. bekezdés), a Bíróság utal a Legfelsőbb Bíróság 2007. március 27-i ítéletére. A Bíróság meggyőződött arról, hogy a gyermek nyári látogatások alatti külföldre vitelének lehetővé tételekor az ítélet kellően figyelembe vette az anya érveit, valamint a Hágai Egyezmény alkalmazhatóságával kapcsolatos kérdéseket, de semmilyen bizonyíték nem került bemutatásra az anya feltételezésének igazolására (ld. fenti 8. bekezdés).

48. Továbbá, a Bíróság hangsúlyozza, hogy ilyen esetekben a gyermek érdeke mindenek felett álló, ami azt kívánja, hogy a kapcsolattartás kérdése elsődlegesen ezen megfontolás, ne pedig a szülők észlelt érdekei alapján kerüljön eldöntésre.

Amint azt a Legfelsőbb Bíróság ítélete megállapította, a gyermek legfőbb érdeke – legalábbis bizonyos mértékben – megkívánta az apai kapcsolattartási jogok Egyesült Államokban történő gyakorlását abból a célból, hogy ne keletkezzenek nyelvi – és ennek következtében érzelmi – akadályok a gyermek és az apa között.

Az ügyiratokban nincs arra utaló jel, hogy a panaszolt időszak utolsó szakaszát megelőzően a gyermek vonakodott volna az apával való találkozástól. A hatóságok azonban – úgy tűnik – még akkor sem értékelték a gyermek vonakodását a Legfelsőbb Bíróság által hozott ítélet végrehajtásának elmulasztását igazoló elemként, amikor az ilyen vonakodás végül kifejlődött (ld. fenti 20. bekezdés) – a hatóságok pusztán belenyugodtak az anya obstruktív magatartásába.

49. Végül, a Bíróság elismeri, hogy az időmúlás megváltoztathatja a körülményeket – ami szükségessé teheti a gyermek szüleihez, valamint a szülők környezetéhez való kötődésének újraértékelését, és a kapcsolattartás újraszabályozását. A magyar bíróságok azon határozatait, amelyek szerint a kérelmező nyári szünidő alatti kapcsolattartási jogai a gyermek 16 éves koráig csak Magyarországon gyakorolhatók, ezen elvet tükrözőnek tekinthetők. Ezzel kapcsolatosan a Bíróság megjegyzi, hogy 2011. május 19-i ítéletében a Pesti Központi Kerületi Bíróság a gyermek saját kívánságát jelölte meg a Legfelsőbb Bíróság 2007. március 27-i ítéletében megállapított kérelmezői kapcsolattartási jogok módosításának okaként (ld. fenti 8. és 20. bekezdés). A tény azonban továbbra is az marad, hogy az a jelentős idő, ami alatt a Legfelsőbb Bíróság fenti ítélete nem került végrehajtásra, ellehetetlenítette a kérelmező jogait, s végül azzal a hatással járt, hogy a kérelmező fia elidegenedett a kérelmezőtől.

50. A fenti megfontolásokra figyelemmel a Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy az állam számára biztosított mérlegelési jogkör ellenére a nemzeti hatóságok nem tettek meg minden ésszerűen elvárható lépést a kérelmező kapcsolattartási jogainak végrehajtása érdekében.

51. A Bíróság ezért megállapítja, hogy az Egyezmény 8. cikkét megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

52. A kérelmező azt is panaszolta, hogy a hazai eljárás – a végrehajtást is beleértve – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértve ésszerűtlenül hosszú ideig tartott.

53. A Kormány vitatta az érvet.

54. A Bíróság megjegyzi, hogy ez a panasz a fent vizsgált panasszal kapcsolatos, ezért ezt is elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

55. A 8. cikkel kapcsolatos következtetésre figyelemmel (ld. fenti 51. bekezdés) a Bíróság úgy véli: nem szükséges megvizsgálni, hogy az ügyben megsértették-e a 6. cikk 1. bekezdését.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

56. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

57. A kérelmező 3.876 euró vagyoni kártérítést követelt. Ez az összeg megfelel azon kiadásnak, ami a fia hollétének kiderítésére felfogadott magánnyomozók megbízása miatt merült fel.

58. A kérelmező továbbá 100.000 euró nem vagyoni kártérítést követelt.

59. A Kormány túlzottnak találta az igényeket.

60. A Bíróság nem lát okozati kapcsolatot a megállapított jogsértés és az állított vagyoni kár között. Ezért ezt az igényt elutasítja. Úgy véli azonban, hogy kérelmezőt olyannak kell tekinteni, mint aki a fiával való elsorvadó kapcsolat, valamint a magyar hatóságok elégtelen intézkedése miatt igen nagy fájdalmat és gyötrelmet szenvedett el. Méltányossági alapon a Bíróság nem vagyoni kártérítésként 12.500 eurót ítél meg a kérelmező számára.

B. Költségek és kiadások

61. A kérelmező további 99.526 eurót követelt a kapcsolattartási jogainak gyakorlása érdekében tett erőfeszítései következtében felmerült költségek és kiadások megtérítésére. Beadványai alapján az alábbi tételek azonosíthatók e cím alá tartozóként: 18.869 euró utazási költség, 27.840 euró jogi költség, amit ügyvédje a hazai bíróságok előtti képviseletért kiszámlázott számára, továbbá 5.000 euró Bíróság előtt felmerült költség és kiadás.

62. A Kormány túlzottnak találta az igényt.

63. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult költségei és kiadásai megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy e költségek ténylegesen és szükségszerűen felmerültek, s összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben a birtokában lévő információkra és a fenti kritériumokra figyelemmel a Bíróság az összes címen felmerült költség megtérítésére 10.000 euró megítélését tartja ésszerűnek, azt a tényt is figyelembe véve, hogy a hatóságok több alkalommal kötelezték a kérelmező gyermekének anyját a kérelmező által feleslegesen tett magyarországi utazások költségeinek megtérítésére (ld. fenti 10. és 13. bekezdés).

C. Késedelmi kamat

64. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *Elfogadhatóvá nyilvánítja a kérelmet;*

2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 8. cikkét megsértették;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján tett panaszt nem szükséges megvizsgálni;
4. *Megállapítja*
 - (a) hogy az alperes államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, az alábbi összegeket kell kifizetnie a kérelmező számára nemzeti valutában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kár tekintetében 12.500 (tizenkétezer-ötszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (ii) költségek és kiadások tekintetében 10.000 (tízezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;
5. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényeit *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2013. június 11-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Guido Raimondi
Elnök